

V Bruseli 14. 7. 2021
COM(2021) 393 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Pohraničné regióny EÚ: živé laboratóriá európskej integrácie

1. ÚVOD

Keď Európska komisia prijala oznámenie s názvom Podpora rastu a súdržnosti v pohraničných regiónoch EÚ¹ (ďalej len „oznámenie z roku 2017“), nikto netušil, že o tri roky neskôr si citeľne uvedomíme existenciu vnútorných hraníc, keď sa uzavreli viaceré hraničné priechody a prijali nevidané opatrenia, ktoré obmedzili našu slobodu pohybu a narušili cezhraničný život.

V oznámení z roku 2017 sa zdôraznilo, že pohraničné regióny majú v procese európskej integrácie dôležitú úlohu. Viacerí zástupcovia pohraničných regiónov vnímajú svoje regióny ako „laboratóriá európskej integrácie“, pretože sú aktívnymi miestami intenzívnej cezhraničnej interakcie, kde mnohí ľudia vykonávajú svoje každodenné činnosti na oboch stranách hranice. Ide o regióny, kde sú výhody jednotného trhu a slobody pohybu dobre viditeľné a kde sa nové nápady a riešenia v záujme európskej integrácie často testujú prvýkrát.

Oznámením z roku 2017 sa poukázalo aj na pretrvávajúce ťažkosti, ktoré ovplyvňujú viaceré aspekty cezhraničného života: chýbajúca cezhraničná verejná doprava, problémy s uznávaním zručností a diplomov, obmedzený prístup k neďalekým verejným službám, častá absencia skutočných systémov cezhraničnej správy na spoločné riadenie spoločných zdrojov, výziev a príležitostí. Ambície cezhraničných regiónov sú často brzdené rozdielnymi vnútroštátnymi pravidlami, ktoré vznikajú v dôsledku rozdielného vykonávania právneho rámca EÚ, napríklad smerníc EÚ.

Pandémia COVID-19 v rokoch 2020 a 2021 výrazne odhalila, ako sú členské štáty a regióny EÚ vzájomne od seba závislé. Miestami, žiaľ, ukázala aj to, aké krehké môžu byť naše vnútorné hranice a ako rýchlo môžeme prísť o výhodu otvoreného priestoru so slobodou pohybu, hoci len dočasne. V mnohých členských štátoch k prvým prijatým opatreniam patrilo opätovné zavedenie kontrol na vnútorných hraniciach a zákaz vstupu na ich územia občanom susedných štátov, ktorí v bežných časoch z viacerých dôvodov prekračujú hranice pravidelne. Negatívny účinok týchto opatrení sa rýchlo stal dobre viditeľným vo viacerých pohraničných regiónoch². Paralyzoval služby vrátane zdravotníckych zariadení, pretože cezhraniční pracovníci sa nemohli dostať na pracoviská. Prekážky brániace voľnému pohybu tovaru spôsobili prerušenie dodávok veľmi potrebného zdravotníckeho vybavenia. Tieto negatívne účinky zarezonovali aj medzi verejnosťou: vo verejnej konzultácii o prekonávaní prekážok v pohraničných regiónoch³, ktorú v roku 2020 zrealizovala Komisia, 65 % respondentov uviedlo, že po zatvorení hraníc začali hranice viac vnímať ako prekážky. V nedávno prijatej stratégii týkajúcej sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti⁴ bez vnútorných hraníc sa preto náležite zväžili skúsenosti a poznatky získané z pandémie COVID-19. Okrem toho je Komisia v počiatočných fázach prípravy zmeny Kódexu schengenských hraníc, ktorou by sa mali riešiť nedostatky zistené v súčasnom systéme.

Desaťročia dobrých susedských vzťahov a konštruktívnej cezhraničnej spolupráce však viedli aj k pozoruhodným prejavom solidarity. Členské štáty menej vážne zasiahnuté extrémne vysokými počtami pacientov, ktorí si vyžadovali intenzívnu starostlivosť, ponúkli pomoc tým, že prijali do

¹ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu – Podpora rastu a súdržnosti v pohraničných regiónoch EÚ [COM(2017) 534 final, 20.9.2017].

² Pozri: *The effects of COVID-19 induced border closures on cross border regions* (Účinky zatvorenia hraníc z dôvodu pandémie COVID-19 na cezhraničné regióny) – ISBN 978-92-76-28398-0 a 978-92-76-28400-0.

³ Verejná konzultácia o prekonávaní prekážok v pohraničných regiónoch (2020) dostupná na adrese: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/consultations/border-2020/.

⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Stratégia na dosiahnutie plne funkčného a odolného schengenského priestoru [COM(2021) 277 final, 2.6.2021].

svojich zariadení pacientov zo susedných krajín s vyššou potrebou pomoci. Zriadené cezhraničné štruktúry na niektorých hraniciach koordinovali reakciu na krízu a ukázali sa byť vzácnym zdrojom spoľahlivých informácií pre ľudí, ktorí boli často zmätení meniacimi sa a nekonzistentnými pravidlami. Okrem toho sme boli svedkami pravidelného prejavovania prostej ľudskej empatie medzi susednými komunitami.

Solidarita v cezhraničných regiónoch počas pandémie COVID-19⁵

V regióne Grande Région (Luxembursko, Belgicko, Francúzsko, Nemecko) vytvorili pandemickú osobitnú skupinu, aby koordinovala reakciu na pandémiu na viacerých úrovniach (napr. monitorovanie dostupnosti lôžok na jednotkách intenzívnej starostlivosti).

Susedné mestá Görlitz (Nemecko) a Zgorzelec (Poľsko) uskutočnili spoločné pohotovostné cvičenia (napr. týkajúce sa opatrení, ktoré treba prijať v prípade hromadného výskytu osýpok) a tieto skúsenosti využili na zriadenie cezhraničného systému na výmenu informácií počas pandémie COVID-19.

Európske zoskupenie územnej spolupráce (EZÚS) Bánát Triplex Confinium spája miestne orgány nachádzajúce sa v trojstrannom pohraničnom regióne Maďarska, Rumunska a Srbska. EZÚS sa spojilo a 37 rumunským orgánom zapojeným do EZÚS dodalo naliehavo potrebné ochranné rúška a dezinfekčné prostriedky na ruky z Maďarska.

Na rakúsko-talianskej hranici región Južné Tirolsko zaslal osobné ochranné prostriedky autonómnym provinciám Bolzano a Trentino. Nemocnice v tírolských mestách Innsbruck, Hall a Linz poskytli starostlivosť talianskym pacientom, ktorí si vyžadovali intenzívnu starostlivosť.

Európska komisia v rámci svojho zákonného mandátu pohotovo zareagovala rýchlym otvorením „zelených koridorov“ pre tranzit základného tovaru a prijatím dvoch súborov usmernení o voľnom pohybe pracovníkov⁶ a núdzovej pomoci pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti⁷.

Okrem toho sa v odporúčaní Rady (EÚ) 2020/1475⁸ a jeho zmene (EÚ) 2021/119⁹ na základe návrhu Komisie prijal koordinovaný prístup k obmedzeniu voľného pohybu v reakcii na pandémiu COVID-19. Zmenou sa zaviedli osobitné ustanovenia pre osoby s pobytom v pohraničných oblastiach, ktorí často prekračujú hranice, aby cestovali do práce, do školy, vyhľadali lekársku starostlivosť alebo aby sa postarali o rodinu. Od týchto osôb by sa nemalo vyžadovať, aby v súvislosti s prekročením hranice na tieto základné účely absolvovali karanténu. Okrem toho, ak sa v týchto regiónoch zavedie povinnosť testovania v súvislosti s cezhraničným cestovaním, jeho frekvencia by mala byť primeraná. Ak je epidemiologická situácia na oboch stranách hranice porovnateľná, nemali by sa stanoviť žiadne požiadavky na testovanie v súvislosti s cestovaním.

Kríza však ukázala, že stupeň odolnosti pohraničných oblastí do veľkej miery závisí od inštitucionálneho usporiadania a od úrovne pripravenosti, ktorá sa často navrhuje a o ktorej sa rozhoduje na vnútroštátnej úrovni. Vyžadovalo by si to ďalšie preskúmanie.

⁵ <https://cor.europa.eu/en/engage/Pages/covid19-stories.aspx#cooperation>.

⁶ Oznámenie Komisie – Usmernenia týkajúce sa uplatňovania voľného pohybu pracovníkov počas pandémie COVID-19 (Ú. v. EÚ C 102I, 30.3.2020, s. 12).

⁷ Usmernenia týkajúce sa núdzovej pomoci EÚ pri cezhraničnej spolupráci v oblasti zdravotnej starostlivosti v súvislosti s krízou vyvolanou ochorením COVID-19 [C(2020) 2153, 3.4.2020].

⁸ Odporúčanie Rady (EÚ) 2020/1475 z 13. októbra 2020 o koordinovanom prístupe k obmedzeniu voľného pohybu v reakcii na pandémiu COVID-19 (Ú. v. EÚ L 337, 14.10.2020, s. 3).

⁹ Odporúčanie Rady (EÚ) 2021/119 z 1. februára 2021, ktorým sa mení odporúčanie (EÚ) 2020/1475 o koordinovanom prístupe k obmedzeniu voľného pohybu v reakcii na pandémiu COVID-19 (Ú. v. EÚ L 36I, 2.2.2021, s. 1).

Táto správa je preto štruktúrovaná do dvoch častí. V prvej sa skúma dosiahnutý pokrok vo vykonávaní opatrení oznámených v akčnom pláne uvedenom v oznámení z roku 2017. V druhej časti správy sa na základe analytickej práce a konzultácií so zainteresovanými stranami a vďaka poznatkom získaným z krízy COVID-19 reviduje akčný plán z roku 2017 s cieľom zvýšiť jeho účinnosť a prispôbiť ho novým skutočnostiam. Nenavrhujú sa žiadne nové opatrenia, ale Európska komisia skúma, ako sa môžu využiť iniciatívy a programy v rámci viacročného finančného rámca na obdobie 2021 – 2027, aby sa stimulovala obnova pohraničných oblastí, ktorých hospodárstva sú krízou často zvlášť závažne narušené. Správa sa zaoberá aj vonkajšími hranicami EÚ so susednými štátmi, ktoré majú schválenú cestu k prístupnosti k Európskej únii.

2. VYKONÁVANIE AKČNÉHO PLÁNU – HLAVNÉ ÚSPECHY

Práca na vykonávaní 10-bodového akčného plánu z roku 2017, ktorú koordinuje pohraničné kontaktné miesto, už prebieha niečo vyše troch rokov. Podrobné posúdenie každého opatrenia je uvedené v tabuľke na konci tejto správy. Vo verejnej konzultácii z roku 2020 vykonanej na pochopenie vplyvu týchto opatrení a súčasnej situácie v cezhraničných regiónoch sa zozbieralo 453 odpovedí, ktoré slúžili ako vstupné údaje pre túto správu.

Niektoré výsledky sú osobitne dôležité, a preto sú samostatne zdôraznené ďalej v texte. Významné sú vo viacerých smeroch: niektoré prispeli k zlepšeniu nášho chápania pretrvávajúcich ťažkostí, ktorým čelia ľudia žijúci v pohraničných regiónoch, iné vytvorili nový impulz pri vypracúvaní spoločných cezhraničných iniciatív. Vo všeobecnosti priniesli tieto odpovede pozitívny príspevok k správe.

1. *Obohatený súbor nástrojov pre cezhraničnú interakciu*

Komisia v roku 2018 prijala legislatívny návrh európskeho cezhraničného mechanizmu (ďalej len „ECBM“) s cieľom poskytnúť právny nástroj praktických riešení na prekonávanie právnych alebo administratívnych prekážok v cezhraničnom kontexte¹⁰. Komisia v snahe postaviť sa na čelo práce zameranej na prekonanie týchto prekážok začala v roku 2019 inovatívnu iniciatívu *b-solutions*¹¹, ktorá poskytuje právnu podporu subjektom verejného sektora v pohraničných regiónoch na identifikovanie hlavných príčin právnych alebo administratívnych prekážok ovplyvňujúcich ich cezhraničné interakcie a na preskúmanie možných riešení. Bol to úspešný proces, ktorým sa vyriešilo 90 prípadov prekážok v pohraničných regiónoch. Prípady sa týkali 27 cezhraničných regiónov v 21 členských štátoch a zaoberali sa prekážkami najmä v oblasti zamestnanosti, verejnej dopravy, zdravotnej starostlivosti a inštitucionálnej spolupráce.

Z hlavných poznatkov získaných z iniciatívy *b-solutions* vyplýva, že:

1. riešenia sa musia prispôbiť každému konkrétnemu kontextu, hoci užitočné môžu byť aj skúsenosti z riešenia podobných prekážok v iných pohraničných regiónoch;
2. realizácia riešení je obvykle zložitý a zdĺhavý proces, ktorý je možný len so zapojením a politickým záväzkom orgánov s rozhodovacou právomocou na viacerých úrovniach;
3. na identifikovanie riešení možno použiť široké spektrum nástrojov. Niektoré môžu byť európske, iné už môžu byť dostupné na vnútroštátnej úrovni. Tieto riešenia si však často vyžadujú zmeny právneho rámca.

Ako sa uvádza v nasledujúcom rámčeku, iniciatíva *b-solutions* celkovo vďačí za svoj úspech aj tomu, že vytvára podmienky pre dlhodobé dohody medzi členskými štátmi a regiónmi s cieľom definitívne odstrániť prekážky. Tieto pilotné projekty ukazujú aj potenciál ECBM. V 13 z prvých

¹⁰ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o mechanizme riešenia právnych a administratívnych prekážok v cezhraničnom kontexte [COM(2018) 373 final, 29.5.2018].

¹¹ <https://www.b-solutionsproject.com/>.

43 prípadov iniciatívy *b-solutions* (30 %) účastníci a odborníci jasne vyjadrili názor, že právny nástroj EÚ ako ECBM, ak by bol k dispozícii, by mal význam pri riešení opakujúcich sa prekážok v pohraničných regiónoch¹². O mechanizme ECBM sa v Rade stále rokuje po tom, čo Európsky parlament zaujal v roku 2019 všeobecne pozitívne stanovisko¹³. Komisia je naďalej presvedčená o pozitívnych prínosoch, ktoré návrh prinesie.

Osvedčený postup: pohotovostné lekárske služby na francúzsko-španielskej hranici

Napriek existencii prvej európskej dvojnárodnej nemocnice Hospital de Cerdanya lekári až donedávna nemohli reagovať na núdzové zdravotné situácie na druhej strane hranice z dôvodu chýbajúceho automatického vzájomného uznávania ich postavenia lekára. V rámci projektu *b-solutions* sa v roku 2019 našiel spôsob, ako túto administratívnu prekážku prekonať. Riešenie zaviedli poverené miestne orgány v roku 2020. Po francúzsko-španielskom samite 15. marca 2021 je tu nový politický záväzok ďalej rozvíjať spoločný rámec cezhraničnej zdravotnej starostlivosti v tomto cezhraničnom regióne.

2. Rozvoj v oblasti cezhraničnej zdravotnej starostlivosti

Sektor zdravotnej starostlivosti je za posledných pár rokov predmetom zvýšenej pozornosti. V dôsledku toho sa teraz oveľa lepšie chápu cezhraničné zdravotnícke služby, ich pridaná hodnota (napríklad poskytnutím ľahšieho prístupu k cezhraničným zdravotníckym službám v blízkosti pacientov) a opakované problémy, ktorým čelia (často spojené s úhradou nákladov na liečbu). Vývoj politik a finančná podpora, a to aj v rámci programov cezhraničnej spolupráce Interreg financovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), idú ruka v ruku s cieľom uľahčiť rozvoj cezhraničných zdravotníckych služieb, ktoré často dokážu zachraňovať životy (napr. tým, že poskytujú obyvateľom v pohraničných oblastiach oveľa rýchlejší prístup k špecializovanej starostlivosti alebo pohotovostným službám).

Osvedčený postup: projekt HealthAcross

Po rokoch prípravy a spolupráce medzi Rakúskom a Českom sa v rakúskom meste Gmünd otvorilo úplne nové spoločné zdravotnícke zariadenie, v ktorom môžu nemocničnú liečbu a ambulantné ošetrovanie dostávať aj českí pacienti.

3. Nové cezhraničné spojenia verejnej dopravy

Okrem právnych prekážok je jednou z najproblematickejších situácií, ktorým čelia ľudia žijúci v pohraničných regiónoch, obmedzený vstup do oblastí na druhej strane hranice verejnou dopravou. Príveľa dopravných služieb sa stále končí na hranici a príveľa administratívnych prekážok ovplyvňuje spoločné systémy verejnej dopravy. Po vykonaní komplexného zmapovania chýbajúcich spojení v železničnom sektore a sérii konkrétnych projektov financovaných z rozpočtu EÚ sa tento problém rieši vo viacerých cezhraničných regiónoch. V niektorých pohraničných regiónoch boli založené partnerstvá v záujme rozvoja spoločných služieb vrátane integrácie cestovných poriadkov a predaja cestovných lístkov. Aj keď zostáva urobiť ešte veľa práce, dosiahol sa výrazný pokrok.

Osvedčený postup: nové cezhraničné železničné vozidlá

Na francúzsko-nemeckej hranici sa v rámci programu Interreg financuje vývoj prototypu cezhraničného vlaku – Coradia Polyvalent –, ktorý bude fungovať na oboch regionálnych železničných sieťach. Do konca roku 2024 má cez hranicu premávať 30 takýchto vlakov.

4. Jasný rámec finančnej podpory

¹² Prehľad s ďalšími informáciami o skúsenostiach je uverejnený pod číslom ISBN 978-92-76-13300-1 a 978-92-76-13302-5.

¹³ Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. februára 2019 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o mechanizme riešenia právnych a administratívnych prekážok v cezhraničnom kontexte [COM(2018) 373 final – C8-0228/2018 – 2018/0198(COD)].

Nové nariadenie o Interreg na podporu programov cezhraničnej spolupráce v období 2021 – 2027 nadobudlo účinnosť 1. júla 2021¹⁴. Obsahuje nový špecifický cieľ Interregu týkajúci sa „lepšej správy spolupráce“, ktorým sa zlepši potenciál programov cezhraničnej spolupráce Interreg (na vnútorných aj vonkajších hraniciach) s cieľom aktívne odstraňovať prekážky v týchto regiónoch. Okrem toho Európska komisia poskytla budúcim programovým orgánom orientačné dokumenty týkajúce sa pohraničia, ktoré vypracovala s cieľom viesť členské štáty, regióny a partnerské krajiny procesom programovania, najmä na základe poznatkov získaných vykonávaním akčného plánu z roku 2017. Zároveň sa v novom nariadení o EFRR¹⁵ členským štátom a regiónom dôrazne odporúča, aby využili svoje vlastné národné a regionálne programy EFRR na investovanie do cezhraničných iniciatív a projektov infraštruktúry. Využitie synergií s investíciami v susedných regiónoch by bol veľký krok k zvýšeniu účinnosti politiky súdržnosti v pohraničných regiónoch.

3. BUDÚCI VÝVOJ

Cezhraničné regióny potrebujú prispôsobené riešenia a politiky, ktoré môžu maximalizovať ich potenciál, odstrániť existujúce prekážky a podporiť ich hospodársku obnovu a odolnosť. To bol takisto názor, ktorý Európania vyjadrili vo verejnej konzultácii z roku 2020. 79 %¹⁶ respondentov uviedlo, že „európske opatrenia v prospech pohraničných regiónov sú dôležité, pretože prispievajú k budovaniu dôvery medzi jednotlivcami a organizáciami a poukazujú na to, že vnútroštátne právne rámce často nezohľadňujú územia v pohraničí“. Okrem toho 42 % respondentov súhlasilo, že opatrenia prijaté Európskou komisiou za posledných päť rokov stimulovali cezhraničné regióny ako nikdy predtým a mali by pokračovať. A napokon, 65 % respondentov nesúhlasilo s tým, že by sa opatrenia Komisie mali obmedziť na poskytovanie finančných prostriedkov z programu Interreg.

Na základe poznatkov získaných od roku 2017 vrátane poznatkov z krízy COVID-19, najmä potreby lepšej a hlbšej inštitucionálnej cezhraničnej spolupráce, a na základe naliehavých výziev, ktorým Európa a svet čelia z hľadiska zmeny klímy, Komisia navrhuje zmeniť zameranie opatrení v rámci **štyroch klastrov**:

- i) **Odolnosť prostredníctvom hlbšej inštitucionálnej spolupráce**
- ii) **Viac lepších cezhraničných verejných služieb**
- iii) **Pulzujúce cezhraničné trhy práce**
- iv) **Pohraničné regióny pre Európsku zelenú dohodu**

Opatrenia v týchto klastroch musia umožniť pohraničným regiónom otestovať inovačné riešenia v cezhraničnom kontexte, vďaka čomu budú môcť naďalej pôsobiť ako aktívne miesta a laboratória európskej integrácie. Práve na cezhraničných územiach sa pre širokú verejnosť zviditeľňujú a zhmotňujú prínosy európskej integrácie aj jej nedostatky. Komisia a členské štáty preto musia spolupracovať s týmito regiónmi na spoločnom vývoji inovačných prístupov s cieľom prehĺbiť ich integráciu a rozšíriť cezhraničné výmeny. Prístupy a riešenia na zintenzívnenie európskej integrácie vypracované a testované v cezhraničných regiónoch by sa potom mohli rozsiahlejšie využiť aj v iných regiónoch.

Inovačné opatrenia na rozvoj cezhraničných regiónov možno vykonávať, keď verejné inštitúcie a iné organizácie v rôznych oblastiach práce budú nazerať na cezhraničný región ako na celok, a nie ako na súhrn dvoch samostatných častí. To možno dosiahnuť pomocou novej politiky

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1059 o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Európska územná spolupráca (Interreg) podporovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vonkajších finančných nástrojov (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 94).

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

¹⁶ Súčet odpovedí „úplne súhlasím“ (57,4 %) a „súhlasím“ (21,4 %).

a finančných nástrojov na obdobie 2021 – 2027. Inovačné riešenia sa zavádzajú vo viacerých oblastiach politiky, napríklad:

- Európske centrá digitálnych inovácií, ako aj posilnená politika interoperability financovaná z programu Digitálna Európa¹⁷ môžu stimulovať intenzívnejšiu spoluprácu medzi susednými krajinami a poskytovať podporu v záujme digitálnych inovácií verejných služieb a spoločností v cezhraničných regiónoch.
- Cezhraničné podnikateľské väzby možno podporiť koordinovanými administratívnymi postupmi verejného obstarávania. Cezhraničné projekty týkajúce sa „prepojenej verejnej správy“ v rámci hlavnej iniciatívy „Modernizujeme sa“ Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti by mohli prehĺbiť spoluprácu medzi verejnými správami susedných regiónov. Smernicami o verejnom obstarávaní z roku 2014¹⁸ sa vytvorili osobitné ustanovenia týkajúce sa príležitostného spoločného obstarávania a obstarávania za účasti verejných obstarávateľov z rôznych členských štátov, najmä spoločnými právnickými osobami vrátane európskych zoskupení územnej spolupráce.
- Stratégia pre MSP¹⁹ poskytuje pohraničným regiónom rámec na preskúmanie riešení cezhraničných problémov, ktorým MSP čelia.
- Nástroj na prepájanie Európy²⁰ pre sieť TEN-T obsahuje opatrenie zamerané na cezhraničné prepojenia s cieľom integrovať dopravné siete na oboch stranách hranice, ako aj digitálne infraštruktúry a služby²¹.
- Zameranie na udržateľnosť a vplyv pandémie formujú novú generáciu spotrebiteľov, ktorí hľadajú príležitosti ísť na nízkouhlíkovú dovolenku alebo dovolenku bez plastov. Ponúka to nový priestor na cezhraničnú spoluprácu z hľadiska spoločného cestovného ruchu a miestnych sietí inteligentných a udržateľných turistických destinácií.

Komisia podporí cezhraničné regióny v zavádzaní inovácií pri plánovaní budúceho rozvoja s cieľom dosiahnuť, aby bolo pre pohraničné komunity prítiahlivé nielen ostať tam, kde sú, ale aby zároveň prosperovali vďaka maximálnemu využívaniu potenciálu svojich domovských regiónov.

V podpore pohraničných regiónov majú dôležitú úlohu aj mladí ľudia. Ich horlivý záujem o cezhraničnú spoluprácu sa preukazuje vysokou účasťou v systéme dobrovoľníctva Interreg²² založenom v čase, keď bola vytvorená Európska dobrovoľnícka služba. Od roku 2019 sa na programoch a projektoch Interreg dobrovoľne zúčastnilo vyše 500 mladých ľudí. Niektorí boli aj spoluautormi Manifestu mládeže o spolupráci²³.

Väčšinu aspektov opísaných v štyroch klastroch v nasledujúcom texte možno finančne podporiť na všetkých vnútorných a vonkajších hraniciach EÚ prostredníctvom nových programov cezhraničnej spolupráce Interreg, cezhraničnej spolupráce v rámci IPA a Interreg NEXT. Špeciálne na tento účel bol navrhnutý najmä nový cieľ „lepšia správa spolupráce“ predstavený v nariadení o Interreg. Zo 65 programov cezhraničnej spolupráce, ktoré sa majú realizovať v období 2021 – 2027 na vnútorných a vonkajších hraniciach EÚ, minimálne 50 použije tento cieľ na posilnenie cezhraničnej správy. Súčasťou programov by napríklad mohlo byť zriadenie fondov malých projektov na riešenie prekážok alebo investovanie do spoločného navrhovania stratégií rozvoja alebo spoločných mechanizmov priestorového plánovania. Finančná podpora by

¹⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>.

¹⁸ Smernica 2014/24/EÚ (články 38 a 39) a smernica 2014/25/EÚ (články 39 a 57).

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52020DC0103>.

²⁰ <https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility>.

²¹ <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/CEF+Digital+Home>.

²² <https://www.interregyouth.com/>.

²³ https://europa.eu/youth/get-involved/democratic%20participation/manifesto-youth-youth-shape-european-territorial-cooperation_en.

mohla byť určená aj na skúmanie potreby spoločných verejných služieb alebo na investovanie do tvorby spoľahlivej cezhraničnej štatistiky, ako nedávno odporučil Európsky dvor audítorov²⁴.

3.1. Odolnosť prostredníctvom hlbšej inštitucionálnej spolupráce

Každé opatrenie prijaté na podporu cezhraničných regiónov musí byť podložené spoľahlivými mechanizmami riadenia, aby sa zabezpečila udržateľnosť a trvácnosť opatrenia a aby sa zaistilo, že nebude závisieť len od dobrej vôle jednotlivcov. Existuje veľký priestor na ďalší rozvoj spoločného riadenia našich cezhraničných regiónov, od organizovania spoločných verejných konzultácií o budúcich investíciách, po zväženie spoločného územného plánovania a spoločných verejných služieb na základe blízkosti. Vo verejnej konzultácii z roku 2020 56 % respondentov uviedlo, že hlavné prekážky spojené s legislatívnymi procesmi sa týkali inštitucionálnej spolupráce.

Nástroje EÚ na spoluprácu už sú k dispozícii, predovšetkým vo forme **európskych zoskupení územnej spolupráce** (EZÚS), ktoré poskytujú stabilný právny rámec pre spoločné iniciatívy a investície. Osemdesiat existujúcich EZÚS pokrýva široké spektrum činností vrátane riadenia verejných služieb. Na zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce však treba užšie spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za vykonávanie. Komisia spolu s platformou EZÚS²⁵, ktorú spravuje Výbor regiónov, bude pracovať na propagovaní ich využívania v celej EÚ. Iné formy spolupráce podporované z rozpočtu EÚ, ako sú aliancie európskych univerzít²⁶ v rámci programu Erasmus+ alebo európske centrá digitálnych inovácií, môžu použiť právny nástroj EZÚS na udržanie cezhraničnej spolupráce a tým rozšíriť svoj vplyv nad rámec politiky súdržnosti.

Európsky cezhraničný mechanizmus (ECBM), ktorý Komisia navrhla v roku 2018, ponúka aj spôsoby využitia potenciálu cezhraničných regiónov zavedením právneho rámca na riešenie prekážok na hraniciach. Ak nadviazaná spolupráca už poskytuje takýto rámec, ECBM je doplňujúcou možnosťou. Ak neexistuje žiadny inštitucionalizovaný mechanizmus riešenia prekážok, ECBM je štandardným riešením.

Existujúce formálne dohody uľahčujú spoluprácu na úrovni členských štátov, a to poskytnutím spoločného schváleného právneho rámca, podľa ktorého budú fungovať. Regionálne zoskupenia, napr. Benelux alebo Severská rada ministrov, zohrávajú dôležitú úlohu pri poskytovaní bezproblémového rámca interakcie. Podobné ciele majú dvojstranné dohody ako Aachenská zmluva medzi Francúzskom a Nemeckom alebo Estónsko-lotyšská medzivládna komisia. Viac by sa dalo dosiahnuť napríklad skúmaním možností spoločného vykonávania testov odolnosti hraníc pri vypracúvaní nových právnych predpisov alebo transponovaní európskych smerníc. Užitočný základ poskytuje nástroj posudzovania územného vplyvu, ktorý Komisia v súčasnosti používa prostredníctvom svojho súboru nástrojov pre lepšiu právnu reguláciu. Pri dvojstranných kontaktoch by členské štáty mali zväžiť aj spôsoby uľahčovania cezhraničnej interakcie, predovšetkým umožnením odchýlenia sa od vnútroštátnych pravidiel alebo zlepšením vzájomného uznávania na základe vzájomných poznatkov, noriem a dôvery.

Komisia je pripravená podporovať vývoj silnejších systémov správy pre cezhraničné regióny. Možno to dosiahnuť viacerými spôsobmi, z ktorých niektoré sú uvedené v nasledujúcom rámciku. Členským štátom a regiónom sa odporúča zúčastniť sa na tomto procese, najmä využitím programov Interreg novej generácie v oblasti cezhraničnej spolupráce s cieľom

²⁴ <https://www.eca.europa.eu/sk/Pages/DocItem.aspx?did=58917>.

²⁵ <https://portal.cor.europa.eu/egtc/Platform/Pages/welcome.aspx>.

²⁶ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_sk.

investovať do udržateľných systémov spolupráce, ktoré sú prispôbené špecifickým okolnostiam.

Opatrenia:

- Komisia rozšíri iniciatívu **b-solutions** zavedenú v roku 2019 tak, aby sa vzťahovala na obdobie 2021 – 2027 a na predvstupové pohraničné regióny. Výsledky budú k dispozícii na online platforme *Border Focal Point Network* (Sieť pohraničných kontaktných miest)²⁷ a na iných kanáloch.
- Na dosiahnutie lepšej informovanosti o **pridanej hodnote cezhraničnej spolupráce** Komisia vypracuje metódu sebahodnotenia s cieľom analyzovať intenzitu cezhraničnej spolupráce, ako aj jej príspevok k európskej integrácii v pohraničných oblastiach.
- Komisia bude naďalej podporovať prácu **štatistických úradov** pri vytváraní a analyzovaní cezhraničných údajov v záujme tvorby politík založenej na faktoch: snahou jedného súčasného pilotného projektu je definovať cezhraničné mestá a funkčné mestské oblasti s cieľom zozbierať o nich údaje v strednodobom horizonte. Komisia bude naďalej podporovať prácu, ktorú vykonáva sieť *European Cross-border Monitoring Network* (Európska sieť cezhraničného monitorovania)²⁸.

3.2. Viac lepších cezhraničných verejných služieb

Ľudia žijúci v pohraničných regiónoch sa často nachádzajú ďaleko od služieb v rámci svojich štátnych hraníc a majú nedostatočné digitálne pripojenie, hoci sú bezprostredne blízko služieb na druhej strane hranice. Niektoré pohraničné regióny už majú dlhodobú tradíciu spoločného využívania verejných služieb alebo dokonca združovania zdrojov s cieľom ponúkať blízke služby všetkým obyvateľom žijúcim na oboch stranách štátnej hranice. Vo verejnej konzultácii z roku 2020 respondenti identifikovali problémy s prístupom k spoľahlivej verejnej doprave ako hlavnú prekážku používania cezhraničných verejných služieb. Tesne za tým nasledoval nedostatok spoločných digitálnych služieb.

Pandémiou COVID-19 sa zviditeľnili dva aspekty cezhraničných verejných služieb v sektore zdravotníctva²⁹. Na jednej strane náhle zavedenie obmedzení cezhraničného pohybu znemožnilo pacientom (ale aj zdravotníckemu personálu) prístup k zdravotníckym zariadeniam. Paradoxne sa týmito obmedzeniami výrazne zviditeľnil význam každodenného cezhraničného pohybu. Na druhej strane akútna potreba zdravotníckych služieb podporila prejavy cezhraničnej solidarity a preukázala, že odolnosť pohraničných regiónov proti krízam závisí od vzájomnej spolupráce cez štátne hranice.

K podobným záverom sa dospelo v súvislosti s prístupom k službám v oblasti vzdelávania, kultúry a voľného času, s ohľadom na potrebu umožnenia fyzického prístupu k týmto službám prostredníctvom nízkouhlíkových dopravných systémov, ako sú vlaky, električky a autobusy. Napríklad v stratégii EÚ pre integráciu energetického systému³⁰ sa identifikuje pretrvávajúca absencia cezhraničnej interoperability nabíjajúcich služieb pre elektrické vozidlá, čo predstavuje prekážku pre rozvoj zelenších cezhraničných dopravných služieb.

²⁷ <https://futurium.ec.europa.eu/en/border-focal-point-network/b-solutions>.

²⁸ <https://www.bbsr.bund.de/BBSR/EN/research/specialist-articles/spatial-development/eu-council-presidency/network-crossborderdata/main.html>.

²⁹ Pozri: *The effects of COVID-19 induced border closures on cross-border regions* (Účinky zatvorenia hraníc z dôvodu pandémie COVID-19 na cezhraničné regióny) – ISBN 978-92-76-28397-3 a ISBN 978-92-76-28399-7.

³⁰ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Pohon pre klimaticky neutrálne hospodárstvo: stratégia integrácie energetického systému EÚ [COM(2020) 299 final, 8.7.2020].

V nedávnej štúdií³¹ financovanej Monitorovacou sieťou pre európske územné plánovanie v rámci programu Interreg sa zhromaždili informácie o 580 cezhraničných verejných službách na vnútorných hraniciach EÚ. V súčasnosti sa väčšina z týchto cezhraničných verejných služieb zaoberá ochranou životného prostredia, civilnou ochranou, zvládaním katastrof a dopravou. Budúce trendy ukazujú, že sa očakávajú nové cezhraničné verejné služby, najmä v oblastiach priestorového plánovania, hospodárskeho rozvoja, cestovného ruchu a kultúry. Mnohé regióny skúmajú, v akom rozsahu je možné poskytovať cezhraničné verejné služby v oblasti zdravotnej starostlivosti a trhu práce. Pandémia poukázala aj na význam digitalizácie. Podporovanie pohraničných regiónov znamená zabezpečenie toho, že digitálne verejné služby budú interoperabilné a štandardne cezhraničné v súlade s víziou a so zásadami stanovenými v európskom rámci interoperability a v akčnom pláne EÚ pre elektronickú verejnú správu³².

Výbor regiónov (v stanovisku, ktoré vydal v roku 2020³³) a Európsky parlament [ako súčasť pilotného projektu Integrovaná iniciatíva pre cezhraničnú reakciu na krízu (CB-CRII)³⁴] zdôraznili potrebu poskytnúť silnejší a stabilnejší rámec pre cezhraničné verejné služby. Európska komisia sa v plnej miere stotožňuje s týmto cieľom a navrhuje v tejto oblasti osobitné opatrenia.

Opatrenia:

- Komisia bude podporovať odolnosť cezhraničných regiónov, najmä prostredníctvom **rozvoja silných cezhraničných verejných služieb**, a to aj pomocou digitalizácie a interoperability. Dve prebiehajúce štúdie (jedna o verejných službách a jedna o verejnej doprave) poskytnú základ na výmenu osvedčených postupov a riešení v prípade opakovane sa vyskytujúcich problémov. Cezhraničné regióny budú mať prístup ku komplexným informáciám prostredníctvom **platformy**, ktorá sa zriadi v rámci uvedeného pilotného projektu Európskeho parlamentu CB-CRII.
- Komisia zintenzívni už prijaté opatrenia v oblasti cezhraničnej zdravotnej starostlivosti:
 1. **vyhodnotenie smernice o uplatňovaní práv pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti** na posúdenie toho, ako účinne splnila svoj cieľ uľahčiť prístup verejnosti k bezpečnej a vysokokvalitnej cezhraničnej zdravotnej starostlivosti v inej krajine EÚ (pričom sa preskúmajú najmä pretrvávajúce právne a administratívne prekážky);
 2. **program EU4Health**, z ktorého sa financujú príležitosti spolupráce medzi krajinami pri prenose poznatkov a osvedčených postupov;
 3. **plánované vytvorenie európskeho priestoru pre údaje týkajúce sa zdravia** v záujme lepšej tvorby politik v oblasti zdravotníctva s cieľom podporiť regulačné činnosti založené na faktoch a lepši výskum a inovácie v oblasti zdravia vrátane spoločného prístupu k cezhraničným službám zdravotnej starostlivosti³⁵.

3.3. Pulzujúce cezhraničné trhy práce

Mnohé pohraničné regióny sa vyznačujú sociálno-ekonomickými asymetriami na oboch stranách štátnej hranice. Vytvorenie skutočných cezhraničných trhov práce predstavuje mnoho výhod pre podniky, ako aj pre uchádzačov o zamestnanie: zamestnávateľia majú prístup k väčšiemu zdroju zručností a kompetencií a uchádzači o zamestnanie môžu získať prístup k väčšiemu počtu voľných pracovných miest. Okrem toho MSP, ktoré chcú vyskúšať susedné trhy, budú mať

³¹ www.espon.eu/cps.

³² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-egovernment-action-plan-2016-2020>.

³³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=OJ:C:2021:106:TOC>.

³⁴ <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/214920/budg2021-doc6-tab-en.pdf>.

³⁵ Financovaný bude z rôznych programov na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni, ako sú program EU4health, program Digitálna Európa, Horizont Európa, Európsky fond regionálneho rozvoja, Program InvestEU a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti.

priamy prístup k uchádzačom o zamestnanie s potenciálne rôznymi jazykovými zručnosťami. V dôsledku toho sa cezhraničným dochádzaním do zamestnania môže zamedziť sociálnym nákladom spojeným s migráciou, čo by inak mohlo viesť k hromadnému odchodu kvalifikovanej pracovnej sily z pohraničných regiónov.

Ak to však má byť úspešné, na cezhraničné regióny by sa malo nazerať ako na „jedno“ územie, pokiaľ ide o vzdelávanie a odbornú prípravu, zručnosti a kompetencie, zamestnanosť a prístup k sociálnemu zabezpečeniu. Zatiaľ sa tak nestalo: vo verejnej konzultácii z roku 2020 respondenti uviedli jazykové rozdiely a problémy s uznávaním diplomov, zručností a kvalifikácií ako hlavné ťažkosti, s ktorými sa stretávajú v súvislosti so vzdelávaním, s odbornou prípravou a so zamestnanosťou v cezhraničných regiónoch.

Navyše v súčasnosti sa podporovanie odbornej prípravy a uchádzania o zamestnanie cez hranice zriedkavo robí systematicky, čo sťažuje maximalizáciu potenciálu dopytu a ponuky, ktoré sú k dispozícii v celom širšom cezhraničnom regióne. K príkladom ťažkostí patria³⁶:

- Prekážky týkajúce sa uznávania kvalifikácií napriek existencii nástrojov transparentnosti, akým je európsky kvalifikačný rámec, a právnych nástrojov, napr. smernice o uznávaní odborných kvalifikácií, vrátane nedostatočných informácií alebo poznatkov o príslušných administratívnych postupoch.
- Ťažkosti pri identifikovaní dostupných pracovných miest alebo oslovovaní potenciálnych zamestnancov z dôvodu nedostatočnej integrácie trhov práce a koordinácie medzi službami zamestnanosti. Voľné pracovné miesta k dispozícii na oboch stranách hranice veľmi často nie sú zverejňované koordinovaným spôsobom. Prekážkou je aj nedostatočná interoperabilita digitálnych systémov.
- K problémom špecifickým pre cezhraničných pracovníkov môže prispieť zložitosť vnútroštátneho daňového režimu a režimu prístupu k sociálnemu zabezpečeniu, ako aj zložitosť uplatniteľných právnych predpisov.
- Prekážky spojené s telepracou v prípade cezhraničných pracovníkov vyplývajúce zo zložitosti určovania uplatniteľných právnych predpisov a z chýbajúceho rýchleho a spoľahlivého internetového pripojenia v pohraničných oblastiach vidieckeho charakteru.

Cezhraniční pracovníci sa stretávajú s týmito ťažkosťami napriek tomu, že sa podnikli významné kroky. Napríklad v súvislosti s intenzívnejším využívaním telepráce Správna komisia pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia³⁷ poskytla usmernenie k hľadaniu pragmatických riešení, ktoré umožnia, aby príslušnosť sociálneho zabezpečenia pracovníkov zostala v krajine „bežného“ miesta výkonu práce (t. j. zvyčajne tam, kde má spoločnosť sídlo).

Každodenné dochádzanie do zamestnania cez hranice a návrat domov by malo byť také jednoduché ako dochádzanie z predmestí veľkomesta. Jednoznačne je potrebné, aby cezhraniční pracovníci mali v praxi rovnaké práva ako pracovníci, ktorí neprechádzajú denne cez hranice za prácou. Národné a regionálne právne rámce by sa mali skontrolovať a zrevidovať vždy, keď existuje dôkaz o tom, že cezhraničných pracovníkov stavajú do zraniteľnejšieho postavenia v porovnaní s ostatnými pracovníkmi. Administratívne postupy pre cezhraničných pracovníkov by mali byť rovnocenné postupom, ktoré sa uplatňujú vo vnútroštátnom kontexte, s cieľom zabrániť nekonzistentným alebo zbytočne zložitým situáciám. Členské štáty by mali zvážiť

³⁶ Zdokumentované iniciatívou *b-solutions*. Pozri: *b-solutions: Solving Border Obstacles - A compendium of 43 cases* (b-solutions: Riešenie prekážok v pohraničných regiónoch – prehľad 43 prípadov), ISBN 978-92-76-1300-1, s. 26 – 31.

³⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sk>.

prijatie fiškálnych politík a dohôd, ktorými sa nebude penalizovať žiadny región, napr. ako navrhol Kongres miestnych a regionálnych samospráv pri Rade Európy³⁸.

Európsky orgán práce (ELA) umožňuje jednoduchší prístup k informáciám o službách mobility pracovnej sily v prípade jednotlivcov aj zamestnávateľov. Posilní spoluprácu a bude zohrávať úlohu mediátora medzi vnútroštátnymi orgánmi v otázkach týkajúcich sa pracovného práva a sociálneho zabezpečenia. Trhy práce by mali nadobudnúť európskejšiu perspektívu. Komisia bude cezhraničné otázky zohľadňovať systematickejšie, napríklad pokiaľ ide o štruktúrované a trvalé vytváranie štatistiky o cezhraničnom dochádzaní do zamestnania.

To isté platí pre vzdelávanie, odbornú prípravu a zručnosti. Znamená to, že ľudia môžu mať prístup k škole alebo materskej škole v krajine, v ktorej žijú, ale môžu čeliť administratívnym postupom alebo právnym prekážkam týkajúcim sa prístupu k týmto službám tam, kde pracujú. K rovnakej situácii dochádza, pokiaľ ide o prístup k možnostiam stáží alebo odbornej prípravy. V oblasti vysokoškolského vzdelávania môžu dôležitú úlohu pri podporovaní viacjazyčnosti zohrávať aliancie európskych univerzít s partnermi v susedných pohraničných regiónoch.

Ľudia žijúci v cezhraničných regiónoch by mali mať umožnený prístup k vzdelávaniu a odbornej príprave na oboch stranách hranice. V riedko obývaných regiónoch alebo v regiónoch trpiacich vyľudňovaním môže preskúmanie možnosti koordinovaného vzdelávania a odbornej prípravy pomôcť zachovať takéto služby, keď sú ohrozené. Spoločné využívanie vzdelávacích zdrojov v pohraničných regiónoch prispieva aj k dvojazyčnosti, vzájomnej dôvere a spoločným súborom zručností, ktoré sú prínosmi európskej integrácie.

Európsky vzdelávací priestor³⁹ svedčí o tom, že je mimoriadne dôležité zabraňovať štruktúrnym prekážkam vo vzdelávaní a v rozvoji zručností. Časť tejto iniciatívy, konkrétne aliancie európskych univerzít, integruje ambície ako viacjazyčnosť, ktorá bude prínosom pre cieľ koordinácie poskytovania vzdelávania v takýchto regiónoch, hoci má oveľa širší rozsah pôsobnosti.

V Európskej únii už existuje niekoľko dobrých príkladov regiónov, ktoré zabezpečujú spoločné služby vzdelávania alebo vzájomné uznávanie zručností a kvalifikácií na základe vzájomných znalostí o učebných plánoch a na základe dôvery⁴⁰. Je potrebných viac takýchto príkladov a členské štáty by mali spolupracovať s Európskou komisiou na posilňovaní úlohy pohraničných regiónov pri poskytovaní ponúk cezhraničného vzdelávania.

Opatrenia:

- **Cezhraničné partnerstvá EURES** budú naďalej podporovať mobilitu pracovnej sily v cezhraničných regiónoch.
- ELA bude pokračovať v uľahčovaní **prístupu k informáciám** a presadzovaní transparentnosti pravidiel uplatniteľných na mobilných cezhraničných pracovníkoch.
- Komisia bude takisto spolupracovať s výskumnou obcou a regionálnymi strediskami na monitorovanie trhu práce s cieľom **zlepšiť poznatky** o problémoch, ktorým čelia cezhraniční pracovníci.
- Komisia vytvorí štruktúrované partnerstvá dobrovoľníckych pohraničných regiónov, ktoré už potvrdili a zažili **prekážky prístupu na trh** z dôvodu regulačných alebo administratívnych prekážok, a pomôže im vypracovať riešenia v duchu prístupu k jednotnému trhu zdola nahor.
- Komisia bude naďalej zvyšovať informovanosť o **európskom kvalifikačnom rámci**

³⁸ <https://rm.coe.int/09000016809f79d2>.

³⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o vytvorení európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025 [COM(2020) 625 final, 30.9.2020].

⁴⁰ https://www.benelux.int/files/4815/1721/2154/M20181_FR_.docx.pdf.

a bude pomáhať zlepšovať jeho vykonávanie v cezhraničných regiónoch s cieľom podporiť chápanie, transparentnosť, porovnateľnosť a uznávanie všetkých druhov a úrovní kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli získané mimo inštitúcií vysokoškolského vzdelávania.

- V oblasti zdaňovania Komisia vo svojom Akčnom pláne pre **spravodlivé a jednoduché zdaňovanie** na podporu stratégie obnovy⁴¹ z júla 2020 ohlásila oznámenie, v ktorom zhrnie existujúce práva daňovníkov podľa práva EÚ, spolu s odporúčaním pre členské štáty zameraným na zlepšenie situácie občanov ako daňovníkov, ktorí čelia prekážkam cezhraničného zdaňovania, ako napríklad v prípade cezhraničných pracovníkov⁴². Cieľom je vytvoriť zoznam existujúcich práv založených na judikatúre a praxi, aby boli daňovníci a daňové správy informovaní o týchto právach a povinnostiach, čím by sa vzťah medzi daňovníkmi a daňovými správami zlepšil.

3.4. Pohraničné regióny pre Európsku zelenú dohodu

Príroda a klíma nerozpoznávajú hranice vytvorené človekom. Výzvy spojené so zmenou klímy a životným prostredím stelesňujú prínosy cezhraničnej spolupráce. Európska zelená dohoda⁴³ je reakciou EÚ na problémy týkajúce sa klímy a životného prostredia a zahŕňa opatrenia na zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce vo viacerých sektoroch. Štátne hranice medzi členskými štátmi často spôsobujú roztrieštenosť prírodných území, v dôsledku čoho sú ich riadenie a ochrana menej účinné, najmä keď sa uplatňujú rôzne právne rámce. To má okrem iného vplyv na biodiverzitu a efektívne využívanie zdrojov. Vo verejnej konzultácii z roku 2020 respondenti uviedli, že ich hlavné obavy sa týkajú obehového hospodárstva, spoločného riadenia prírodných parkov a dodávok a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov.

V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030⁴⁴ sa preukazuje, že ochranu biodiverzity nemožno obmedziť na štátne hranice. Napríklad sa v nej vyžaduje vytvorenie ekologických koridorov na zachovanie a podporu zdravých ekosystémov. Na tento účel je veľmi dôležitá cezhraničná spolupráca. V rovnakom duchu sa v rámcovej smernici o vode vyzýva na koordináciu opatrení vzťahujúcich sa na celé správne územie povodia vrátane územia prechádzajúceho cez hranice. Takáto spolupráca však nie vždy funguje najlepšie, ako by mohla. Podľa smernice o vtácoch a smernice o biotopoch, ktorými sa zriaďuje sústava Natura 2000, môžu mať odlišné vnútroštátne vykonávacie pravidlá negatívny vplyv na environmentálne riadenie cezhraničných území. Pozdĺž niektorých hraničných riek sa môžu dva brehy riadiť pomerne odlišnými spôsobmi v závislosti od toho, či sú označené ako lokality sústavy Natura 2000. V takomto prípade sa opatrenia na ochranu životného prostredia uplatňujú odlišne, čím sa môže narušiť ich účinnosť. To isté platí pre mnohé cezhraničné prírodné parky. Koordinovanejšou a súdržnejšou ochranou lokalít Natura 2000 by sa mali zabezpečiť integrovanejšie vykonávacie opatrenia. Do činnosti by sa mali na tento účel zapojiť európske právne orgány cezhraničného charakteru, ako sú EZÚS.

⁴¹ COM(2020) 312 final.

⁴² <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12627-EU-taxpayers%E2%80%99-rights-simplified-procedures-for-better-tax-compliance-Recommendation-sk>.

⁴³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európska zelená dohoda [COM(2019) 640 final, 11.12.2019].

⁴⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 – Prinavrátanie prírody do našich životov [COM(2020) 380 final, 20.5.2020].

Ďalšou oblasťou, v ktorej je cezhraničná spolupráca veľmi dôležitá, je plánovanie riadenia rizika katastrof. Mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany⁴⁵ vyžaduje od členských štátov, aby pravidelne informovali o prioritných opatreniach týkajúcich sa prevencie a pripravenosti v prípade kľúčových rizík s cezhraničnými dôsledkami. Okrem toho môžu byť pri riešení rizík vrátane cezhraničných rizík dôležité aj sektorové stratégie, napr. plány manažmentu povodňového rizika, plány ochrany lesov alebo národné a regionálne stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy. Tieto stratégie sú podporované ustanoveniami v právnych predpisoch EÚ, ako je napríklad potreba cezhraničnej koordinácie v rámci povodí stanovená v smernici o povodniach⁴⁶.

Z celouijného posúdenia národných energetických a klimatických plánov⁴⁷ vyplýva, že stále existujú rezervy vo využívaní potenciálu cezhraničných regionálnych iniciatív v sektore energetiky a že tento potenciál by sa mohol naplniť zlepšením spolupráce medzi členskými štátmi a využívaním finančných prostriedkov EÚ. Iba málo krajín plánuje lepšie zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a opatrení energetickej efektívnosti v spolupráci s ostatnými krajinami. Posúdením sa zistila aj nevyhnutnosť vychádzať z dosiahnutého regulačného pokroku. Navrhovaný európsky cezhraničný mechanizmus by mohol byť významným prínosom, keďže by uľahčil takéto regulačné pokroky v cezhraničnom kontexte.

Rozsiahlejšie zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov znamená významnú zmenu paradigmy. Trhy s energiou však zatiaľ nefungujú cez hranice tak bezproblémovo ako v rámci krajiny. Napríklad cezhraničné prenosy elektriny sú často obmedzené, pretože právne rámce neumožňujú cezhraničné výmeny nízkonapäťovej elektriny. Významnú úlohu pri určovaní smerovania do budúcnosti môžu zohrávať komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov. V európskych právnych predpisoch sa už stanovujú podmienky, za ktorých majú členské štáty začleniť možnosti cezhraničného vykonávania aktivít takýchto komunit do svojich vnútroštátnych transpozícií. Podobne môžu existovať aj právne prekážky pri zavádzaní spoločných inteligentných systémov diaľkového vykurovania a chladenia v cezhraničných aglomeráciách.

- Priekopníkom je už projekt „SEREH – The Smart Energy Region of Emmen-Haren“ (Energeticky inteligentný región Emmen-Haren) v rámci programu Interreg v oblasti cezhraničnej spolupráce medzi Nemeckom a Holandskom. V rámci projektu sa rozvíja decentralizovaný cezhraničný trh s elektrinou a energiou a ostatné pohraničné regióny budú môcť stavať na jeho zisteniach a odporúčaníach.
- Prípad s odporúčaním v rámci iniciatívy *b-solutions* skúmal, ako by sa cezhraničný prenos CO₂ (medzi Holandskom a Belgickom) mohol využiť ako zdroj priemyselných procesov v prístave North Sea Port.

V stratégii EÚ pre integráciu energetického systému⁴⁸ sa identifikovali nové problémy vyplývajúce zo zvýšenej elektrifikácie energetického systému vrátane dopravy a priemyslu. Na prekonanie týchto problémov bude zásadná koordinácia medzi členskými štátmi v pohraničných regiónoch. Úplne integrovaná elektrizačná sústava v oblastiach, ako je dvoj mesto

⁴⁵ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/420 z 13. marca 2019, ktorým sa mení rozhodnutie č. 1313/2013/EÚ o mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany (Ú. v. EÚ L 77I, 20.3.2019, s. 1).

⁴⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík (Ú. v. EÚ L 288, 6.11.2007, s. 27).

⁴⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Celouijné posúdenie národných energetických a klimatických plánov – Stimulácia zelenej transformácie a podpora hospodárskej obnovy vďaka integrovanému energetickému a klimatickému plánovaniu [COM(2020) 564 final, 17.9.2020].

⁴⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Pohon pre klimaticky neutrálne hospodárstvo: stratégia integrácie energetického systému EÚ [COM(2020) 299 final, 8.7.2020].

rozprestierajúce sa naprieč štátnymi hranicami, poskytnú veľké prínosy a doplnkovosť v oblastiach, ako je výroba energie z obnoviteľných zdrojov alebo riešenia jej uskladňovania.

Rozvoj využívania energie z obnoviteľných zdrojov v pohraničných oblastiach ovplyvňujú ďalšie právne alebo administratívne nekonzistentnosti, napríklad pokiaľ ide o uznávanie kvalifikácií montérov fotovoltaických systémov alebo veterných turbín, alebo dokonca odlišné pravidlá upravujúce minimálnu vzdialenosť veterných turbín od obytných budov.

Členské štáty by mali čo najviac využiť existujúce príležitosti spolupráce podľa uplatniteľného právneho rámca EÚ. Napríklad v prepracovanej smernici o obnoviteľných zdrojoch energie sa už stanovujú spoločné systémy podpory a v prípade systémov podpory pre elektrinu z obnoviteľných zdrojov majú byť otvorené výrobcovi nachádzajúcim sa v iných členských štátoch. Prevzatie týchto systémov by sa malo v pohraničných regiónoch dôrazne odporúčať. Vo funkčných cezhraničných oblastiach, akými sú dvojcestá, sa podľa smernice o trhu s elektrinou⁴⁹ už umožňuje, aby sa vo vnútroštátnych regulačných rámcoch stanovilo, že občianske energetické spoločenstvá majú byť otvorené cezhraničnej účasti.

Opatrenia:

- Komisia poskytne podporu na prevenciu a pripravenosť s cieľom riešiť riziká spojené s vplyvom na cezhraničnú spoluprácu podľa rámca **mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany**.
- Komisia bude podnecovať regionálnu a cezhraničnú spoluprácu a spolu s členskými štátmi vylepší usmernenia k **národným adaptačným stratégiám**⁵⁰.
- Komisia vypracuje a bude šíriť poznatky získané z pilotného projektu s názvom *Luxembourg in transition: a vision for a zero-carbon cross-border functional region* (Luxembursko v procese transformácie: vízia bezuhlíkového pohraničného funkčného regiónu) v rámci procesu vykonávania medzivládneho dokumentu **Územná agenda 2030** a bude sa aktívne podieľať na informovaní širšej pohraničnej komunity o jeho výsledkoch.
- Komisia bude prostredníctvom **biogeografického procesu sústavy Natura 2000**⁵¹ podporovať a zlepšovať cezhraničnú koordináciu a realizáciu sústavy Natura 2000 a bude pomáhať pri dosahovaní cieľov stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030.
- Regionálne koordináčne centrá, ako sa stanovuje v **nariadení o trhu s elektrinou**, by mali neustále zohľadňovať dôsledky pre trhy s energiou v pohraničných regiónoch.
- Komisia preskúma a vypracuje sľubné iniciatívy podľa prepracovanej **smernice o obnoviteľných zdrojoch energie** s cieľom dosiahnuť vyšší podiel cezhraničných projektov vrátane hybridných projektov, v ktorých sa kombinuje energia z obnoviteľných zdrojov s jej uskladnením.

⁴⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).
⁵⁰ V novej stratégii EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy sa hranice spomínajú v tejto aj v iných súvislostiach. Pozri oznámenie COM(2021) 82 final z 24.2.2021.

⁵¹ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/seminars_en.htm.

4. ZÁVER

Hoci sú pohraničné regióny často geograficky periférne a vidiecke, sú to miesta s veľkým potenciálom hospodárskeho rastu, podporované svojou kultúrnou a jazykovou rozmanitosťou, doplňujúcimi konkurenčnými výhodami, nedotknutou prírodou a menej frekventovanými turistickými destináciami. Ich vzdialenosť od centra sa môže často kompenzovať cezhraničnými výmenami so susednými štátmi, spoluprácou a spoločným konaním. Nato je potrebné, aby pohraničné regióny boli v popredí európskej integrácie a aby z nej plne ťažili.

To, čo Európa ponúka svojim pohraničným regiónom, je symbolom jej záväzku ďalšej integrácie. História vrátane veľmi nedávnej ukazuje, že žiadna krajina nie je ostrov. Preto Komisia zastáva názor, že je načase zintenzívniť cezhraničnú spoluprácu na všetkých frontoch, vo všetkých sektoroch a naprieč sektormi. S týmto názorom sa stotožňujú zainteresované strany z pohraničných regiónov, ktoré vyslovili svoje túžby po väčšej integrácii, a to najmä prostredníctvom Európskej cezhraničnej aliancie občanov⁵².

Cezhraničné regióny potrebujú na budovanie odolnosti podporu zo všetkých úrovní verejnej správy. Ich jedinečné postavenie si zasluhuje zvýšenú pozornosť vo forme širokej škály iniciatív, pilotných projektov či modelových prípadov, v ktorých by cieľom malo byť umožnenie pohraničným regiónom čerpať z toho, čo najlepšie funguje na ktorejkoľvek strane štátnych hraníc. Mali by mať väčšiu slobodu a flexibilitu na skúšanie nápadov a riešení a mali by byť schopné zohrávať aktívnejšiu úlohu vo svojom rozvoji, predovšetkým v spoločnom navrhovaní, vo využívaní a v riadení projektov a služieb v prospech všetkých ľudí žijúcich v pohraničí.

Európska komisia v neposlednom rade zastáva názor, že cezhraničné regióny hraničiace s prístupovými krajinami musia mať silnejší hlas, ktorý im umožní, aby boli vo väčšej miere zapojené do procesu európskej integrácie. Komisia sa na tento účel bude snažiť pričleniť tieto regióny do iniciatív a opatrení uvedených v predchádzajúcich oddieloch tejto správy. Pomôže to zlepšiť podmienky rozvoja občianskej spoločnosti, efektívnejšieho miestneho riadenia a verejnej správy, reformu a prechody k demokracii a podporí dobré susedské vzťahy a zmierenie.

⁵²

<https://cor.europa.eu/sk/engage/Pages/cross-border-alliance.aspx>.

Akčný plán z roku 2017 – prehľad pokroku dosiahnutého pri vykonávaní 10 opatrení:

	Názov	Pokrok
1.	Prehĺbenie spolupráce a výmen	<ul style="list-style-type: none"> • Bola vytvorená online platforma na výmenu osvedčených postupov, užitočnej dokumentácie a podujatí medzi cezhraničnými zainteresovanými stranami. Platforma bola prepracovaná a znovu uvedená do prevádzky v januári 2021⁵³ vrátane novej komunikačnej stratégie pre sieť pohraničných kontaktných miest a súboru cielených online podujatí. • Európska komisia spolupracovala s Výborom regiónov a inými organizáciami pri identifikovaní účinkov zatvorenia hraníc z dôvodu pandémie COVID-19 a vydala správu. • Počas celého obdobia boli podporované pilotné projekty zaoberajúce sa prekážkami na hraniciach (pod označením b-solutions⁵⁴). Po úspechu prvej výzvy táto práca stále prebieha (43 prípadov bolo uzavretých a zdokumentovaných⁵⁵, 47 ďalších prípadov sa realizuje v roku 2021).
2.	Zlepšenie legislatívneho postupu	<ul style="list-style-type: none"> • Balík pre lepšiu právnu reguláciu, ktorý usmerňuje proces tvorby právnych predpisov Európskej komisie, obsahuje osobitný nástroj na posudzovanie územného vplyvu vrátane testu cezhraničného vplyvu. Od jeho zavedenia však nebolo možné uplatniť tento test na mnohé legislatívne návrhy, toľž nie s príchodom pandémie COVID-19, ktorá si vyžadovala núdzové reakcie. • Boli prítomné obmedzené výmeny s členskými štátmi týkajúce sa zavádzania testov cezhraničného vplyvu a väčšia miera koordinácie pri transponovaní smerníc EÚ. Objavilo sa však niekoľko zaujímavých iniciatív. Napríklad Holandsko a Belgicko (Flámsko) založili administratívnu pracovnú skupinu pre prekážky na hraniciach s cieľom hľadať riešenia legislatívnych úzkych miest, ktoré bránia rozvoju cezhraničnej infraštruktúry. Holandská administratíva vydala aj usmerňovací dokument o účinkoch hraníc ako nástroj pre vládu na pochopenie dôsledkov nových alebo zmenených politík, zákonov a právnych predpisov pre ľudí, podniky a verejné správy v pohraničných regiónoch.
3.	Umožnenie cezhraničnej verejnej správy	<ul style="list-style-type: none"> • V akčnom pláne pre elektronickú verejnú správu sa stanovujú rámcové podmienky plnenia zásady „jedenkrát a dost“. Jej <i>stavebné bloky</i> umožňujú regionálnym orgánom v pohraničných regiónoch realizovať riešenia elektronickej verejnej správy. Hlavnou výzvou bolo určiť špecifické prvky charakteru pohraničného regiónu. • V niektorých prípadoch iniciatívy <i>b-solutions</i> sa riešila interoperabilita postupov, ako je používanie spoločného daňového

⁵³ <https://futurium.ec.europa.eu/en/border-focal-point-network>.

⁵⁴ www.b-solutions.eu.

⁵⁵ <https://futurium.ec.europa.eu/en/border-focal-point-network/b-solutions/b-solutions-solving-border-obstacles-compendium-now-accessible>.

		<p>formulára.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisia pracuje na pilotných projektoch, ktoré propagujú cezhraničné verejné obstarávanie. • Prostredníctvom programu Digitálna Európa Komisia podporuje zavádzanie európskych centier digitálnych inovácií s cieľom podporiť MSP v digitálnej inovácii. Presadzuje myšlienku, že niektoré z týchto centier by mohli mať cezhraničný charakter.
4.	Poskytovanie spoľahlivých a zrozumiteľných informácií a pomoci	<ul style="list-style-type: none"> • V októbri 2018 nadobudlo účinnosť nariadenie o zriadení jednotnej digitálnej brány na zabezpečenie jednotného prístupu k informáciám, postupom a asistenčným službám a službám riešenia problémov pre občanov a podniky EÚ. V procese sa v plnej miere zohľadnil význam jednotnej digitálnej brány pre pohraničné regióny. Komisia začala podporovať služby jednotnej digitálnej brány pre koncových používateľov a mienkotvorcov prostredníctvom digitálnych podujatí, a to aj v pohraničných regiónoch. • Sieť SOLVIT sa bude snažiť byť súčasťou služieb jednotnej digitálnej brány na pomoc osobám, ktorých práva boli porušené subjektmi verejného sektora v inom členskom štáte. Ide o účinný nástroj, hoci z cezhraničnej perspektívy je ťažké vyhľadať všetky registrované prípady. Komisia sa bude usilovať o integráciu niektorých vyhľadávaných pojmov, ktoré by mohli byť užitočné pre pohraničné kontaktné miesto. Napriek tomu je spolupráca s príslušnými službami dobrá a informácie sa vždy vymieňajú. • Služba Vaša Európa – Poradenstvo zaznamenala po zavedení nekoordinovaných a rýchlo sa meniacich opatrení týkajúcich sa kontrol na hraniciach s cieľom bojovať proti účinku pandémie COVID-19 prudký nárast otázok od ľudí žijúcich v pohraničných regiónoch. Zvlášť negatívne ovplyvnený bol pracovný a rodinný život.
5.	Podporovanie cezhraničného zamestnávania	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora a uľahčenie cezhraničného zamestnávania: EÚ má takmer 2 milióny cezhraničných pracovníkov (prevažne z Francúzska, Nemecka a Poľska, ktorí pracujú najmä v Nemecku, vo Švajčiarsku, v Luxembursku a Rakúsku)⁵⁶. Niektoré hranice v týchto krajinách sú vybavené na poskytovanie dôležitých informácií niektorým z týchto pracovníkov (napr. cezhraničné partnerstvá EURES, sieť „Infobest“, „Groupement transfrontalier européen“, „Die Grenzgänger“, „GrensInfo“ atď.). Mnohé hranice však stále nemajú informačné služby, čo obmedzuje potenciál cezhraničného zamestnávania, napr. pokrytie cezhraničnými partnerstvami EURES je stále len čiastočné. Okrem toho nedostatočná integrácia údajov o trhu práce z oboch strán hranice brzdí integráciu trhu práce v cezhraničných regiónoch, a to konkrétne tým, že neuľahčuje činnosti na podporu cezhraničného zamestnávania. • Usmernenia v nadväznosti na COVID-19. Komisia vydala usmernenia s výzvou pre členské štáty, aby umožnili vstup cezhraničným pracovníkom.

⁵⁶ Správa o mobilite v rámci EÚ za rok 2019: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8242&furtherPubs=yes>.

		<ul style="list-style-type: none"> • Údaje o cezhraničnom zamestnávaní. Pozri ďalej v bode 10 „Zhromažďovanie dôkazov“. • Rozmer cezhraničnej spolupráce v rámci iniciatív EÚ. Pohraničné kontaktné miesto posúdilo viacero kľúčových iniciatív (napr. akčný plán Európskeho piliera sociálnych práv, správu o činnosti EURES) s cieľom zabezpečiť, aby primerane riešili cezhraničný rozmer.
6.	Podporovanie viacjazyčnosti v pohraničných regiónoch	<ul style="list-style-type: none"> • Iniciatíva Európska jazyková značka⁵⁷ udeľuje ocenenia najinovatívnejším iniciatívam v oblasti jazykového vzdelávania v krajinách zapojených do programu Erasmus+. Jednou z jej priorít na obdobie 2018 – 2020 bolo „odstránenie jazykových bariér na vytvorenie dynamickejších pohraničných regiónov“. Projekty v prehľade z roku 2019 znázorňujú možné opatrenia, ktoré sa majú v pohraničných regiónoch vykonávať⁵⁸. • Program Erasmus+ poskytol finančné prostriedky na 25 projektov spolupráce v oblasti školského vzdelávania, ktoré podporujú jazykové vzdelávanie a povedomie o jazykoch v ranom veku a rozvíjajú možnosti dvojazyčného vyučovania, najmä v pohraničných regiónoch⁵⁹. • V publikáciách na online platforme School Education Gateway financovanej z programu Erasmus+, ktorá je určená profesionálom pracujúcim v oblasti školského vzdelávania, sa zdôraznil význam cezhraničnej spolupráce a jazykového vzdelávania⁶⁰.
7.	Uľahčovanie cezhraničnej dostupnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Európska komisia sprístupnila zmapovanie chýbajúcich cezhraničných železničných spojení (2018). To viedlo k veľkej konferencii, na ktorej sa v roku 2019 stretli zainteresované strany z pohraničných regiónov a zo spoločenstiev poskytujúcich služby verejnej dopravy⁶¹. • Prebieha ďalšia práca zameraná na preskúmanie rozsahu, v akom služby cezhraničnej verejnej dopravy už existujú, pričom sa identifikujú nedostatky a pripravujú sa usmernenia. • V rámci iniciatívy b-solutions sa 10 zo 43 prvých projektov zaoberalo cezhraničnou dopravou a identifikovali sa v rámci nich riešenia existujúcich právnych problémov.
8.	Podpora väčšieho spoločného využívania	<ul style="list-style-type: none"> • Komplexné zmapovanie takýchto služieb cezhraničnej zdravotnej starostlivosti na vnútorných hraniciach viedlo k vyššej miere informovanosti a povedomiu, ktoré sa rozsiaholo zdieľali v sektore zdravotníctva, ako aj v cezhraničných regiónoch. Toto zmapovanie poskytlo aj súbor špecifických nástrojov určených na použitie pri zavádzaní podobných

⁵⁷ https://ec.europa.eu/education/policies/multilingualism/european-language-initiatives_sk.

⁵⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/276c4d9e-433c-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-180951865>.

⁵⁹ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects_en.

⁶⁰ <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/latest/news/border-regions-learning-the-n.htm>.

⁶¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7bdaacc0-05cb-11ea-8c1f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-108771252>.

	zariadení zdravotnej starostlivosti	<p>spôsobov spolupráce. V súčasnosti existuje uznávaná a rastúca cezhraničná komunita poskytujúca zdravotnú starostlivosť, ktorá aktívne podporuje zlepšenia v tomto sektore [napr. tematické siete zdravotnej starostlivosti, ktoré vytvorili Európske regionálne a miestne zdravotnícke orgány (EUREGHA)⁶² a Združenie európskych pohraničných regiónov].</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na veľkej konferencii s názvom Zlepšenie spolupráce v oblasti zdravotnej starostlivosti v cezhraničných regiónoch boli predstavené prípady spolupráce v oblasti cezhraničnej zdravotnej starostlivosti⁶³ s cieľom podporiť zavádzanie podobnej spolupráce na iných územiach. • Jeden projekt iniciatívy b-solutions, ktorý sa zaoberal nedostatočným automatickým uznávaním lekárov na cezhraničnej úrovni, viedol k uzavretiu dvojstranných dohôd medzi francúzskymi a španielskymi orgánmi na účely poskytovania služieb cezhraničnej zdravotnej starostlivosti. • Navýšil sa aj finančný rámec na rozvoj takýchto iniciatív, ktorý bude mať ešte väčší význam pri programoch Interreg novej generácie. Európska komisia odporučila investovať do tohto sektora, keďže to prinesie veľa výhod používateľom aj poskytovateľom.
9.	Posúdenie právneho a finančného rámca pre cezhraničnú spoluprácu	<ul style="list-style-type: none"> • Finančný rámec pre cezhraničnú spoluprácu na obdobie 2021 – 2027 bol stanovený vo viacročnom finančnom rámci a premietol sa do nového nariadenia o Interreg. Obsahuje nové prvky na podporu lepších postupov riadenia v cezhraničných regiónoch. Komisia v raných fázach zapojila členské štáty do prípravy programov Interreg novej generácie v oblasti cezhraničnej spolupráce prostredníctvom „orientačných dokumentov týkajúcich sa pohraničia“, v ktorých sa stanovujú hlavné charakteristiky a príležitosti v prípade všetkých vnútorných cezhraničných oblastí v rámci EÚ a v ktorých sa zdôrazňuje potreba považovať ich za funkčné oblasti. • Komisia vypracovala návrh na posilnenie právneho rámca pre cezhraničnú spoluprácu nariadením, ktorým sa má zaviesť európsky cezhraničný mechanizmus. Jeho hlavným cieľom je navrhnúť členským štátom spôsob riešenia právnych a administratívnych prekážok, ktoré bránia realizácii cezhraničných projektov (či už investícií alebo služieb). V súčasnosti prebiehajú rokovania.
10.	Zhromažďovanie dôkazov o cezhraničnej interakcii na informovanie	<ul style="list-style-type: none"> • Realizoval sa pilotný projekt so štatistickými úradmi s cieľom preskúmať najlepšie spôsoby identifikovania tokov cezhraničných pracovníkov v celej EÚ so sľubným pokrokom vo využívaní administratívnych údajov a veľkých dát. Pripravuje sa nadväzujúci projekt. • Európska komisia podporila zriadenie siete cezhraničných štatistických úradov a regionálnych dátových portálov, ktorá skúma osvedčené postupy týkajúce sa generovania cezhraničných údajov. Sieť sa v súčasnosti zameriava na

⁶² <http://www.euregha.net/crossborderhealthcare/>.

⁶³ https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/booklet_enhancing_healthcare_cooperation.pdf.

	<p>subjektov s rozhodovacou právmocou</p>	<p>generovanie údajov o cezhraničnom dochádzaní do zamestnania.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na základe takejto spolupráce Eurostat zverejnil vylepšený súbor regionálnych tabuliek z výberového zisťovania pracovných síl, ktorý poskytuje bohatšie informácie o cezhraničnej práci. Sieť poskytne ďalšiu podporu na zistenie počtu cezhraničných pracovníkov na základe administratívnych údajov. • Komisia podporí dôkladnejšiu analýzu údajov o regionálnom trhu práce so zameraním na celý cezhraničný región s cieľom poskytnúť členským štátom informácie o prípadoch, keď cezhraničné dochádzanie do zamestnania môže viesť k rovnováhe nevyvážených trhov.
--	--	---